

ВИДЕОДАРСЛАРНИНГ САМАРАДОРЛИГИ

Махаметова Дилнавоз Ботировна

Тошкент педиатрия тиббиет институти

Аннотация. Ушбу мақола таълим жараёнида видеодарслардан фойдаланишнинг дидактик имкониятларини очиқ беради. Муаллиф инглиз тили факультатив машғулотларида видеодарсларнинг ахамияти ва мақсадга мувофиқлиги ҳақида уз хулосаларини берган.

Калит сузлар: компьютер, видеодарс, инновация, интернет, интерактив уқитиш.

МАВЗУНИНГ ДОЛЗАРБЛИГИ

Талабаларга Инглиз тилини уқитишда замонавий инновацион технологияларнинг урни. Видеодарслар талабаларнинг кизикишларини фаоллаштириши муҳокама қилинади.

Хозирги кунда укув жараёнига инновациялар жадал кириб бормокда. Турли хил маълумотлар билан тула тез узгарувчан дунёда талабаларни ҳаётга мослаштириш учун инновацияларнинг урни бекиёс. Хозирги вақтда талаба ахборотнинг катта қисмини интернетдан олмокда. Сир эмаски, талаба вақтининг куп қисмини компьютер ёки замонавий гаджетлар билан утказди. Қандай қилиб бундай зарарли эҳтиёж бола фойдасига хизмат қилиши керак? Бундай шароитда биз уқитувчилар компьютер имкониятларидан фойдаланишни урганишимиз зарур. Таълим мақсадида укув жараёнида компьютер улкан имкониятлар тақдим этади. Талабалик давримиздан маълумки муваффақиятли урганиш учун укувчига юқори сифатли кургазмали курол зарур. Бунда компьютер интерфаол доскалар бунга мисол була олади. Бу вазиятда ўқитувчи нима қилиши керак?

Ўқитувчи ўзгарувчан ҳақиқатга мослашишни ўрганиши, ўқув жараёнида рақамли технологиялардан ва уларнинг маҳсулотларидан фойдаланишни ўрганиши керак.

Мен ҳамкасбларим билан “видео дарслик” тушунчаси билан ўртоқлашмоқчиман. Видео дарс икки турда бўлиши мумкин:

1. Талабалар 5 дан 15 минутгача бўлган ўқув видеосини томоша қилишади, у ерда назария аввал уларга айтилади (қоида, янги материал, янги вазифа курсатилади ва ҳк), сўнгра мисоллар келтирилади. Ушбу видеода кўрилган ва эшитилган материалларнинг ассимиляция қилинишини бошқаришга қаратилган элементар топшириқлар бериш мумкин.

2. Дарс давомида талабалар кичик видеофильмларни (мул்தфильмлар, бадий ва ҳужжатли фильмлардан парчалар, телесериаллар ва илмий когнитив характерга эга бўлган когнитив дастурлар) (мавзу бўйича янги материал, материални кенгайтириш, консолидация, такрорлаш). Видеони томоша қилгандан сўнг, талабалар кўпинча бир қатор алоқа вазифаларини бажарадилар.

Келинг, ҳар бир видео кўрсатма турига алоҳида тўхталамиз.

Агар биз видео дарснинг биринчи тури ҳақида гапирадиган бўлсак, унда ушбу усул ўқитувчининг барча босқичларидаги мустақил ишларини ўз ичига олади. Ўқитувчи видеони ёзиб олиш учун махсус дастурга эга бўлиши ва ундан фойдалана билиши керак (масалан, бу CamtasiaStudio 8 дастурида амалга оширилади), PowerPoint-да ёки видеонинг асосини ташкил этадиган бошқа дастурда малакали презентациялар тузиши керак, тайёрланган тақдимот асосида материалнинг назарий қисм талабаларга тушунарли бўладиган тарзда дубляж қилинади.

Албатта, ҳозирги пайтда Интернетда ушбу ёки бошқа мавзулар бўйича тайёр видео дарсларни топиш мумкин, аммо улар ҳар доим ҳам дарснинг маълум бир мавзусига ёки дарсига мос келмайди. Видеоклип материаллари машғулотнинг маълум бир босқичида керак бўлгандан кўра тўлиқроқ берилиши мумкин ёки аксинча, фақат унинг кичик қисми берилади. Ўқитувчи видеонинг тайёр версиясига мослашиши ёки янги ўқув материални (видео) яратиши керак. Шунинг учун, ўзингизнинг гуруҳингиз ёки дарсингизнинг ривожланиш хусусиятларини, сиз ўтаётган материални билиш, интернетдаги видеоларни қидирманг, балки ўзингизнинг видеофайлларингизни ишлаб чиқинг.

Материалларни тайёрлашга қанча машаққат ва вақт сарфланганига қарамай, дарсдаги ушбу иш ўзини оқлайди. Материалнинг қизиқарли тақдмоти материалнинг ассимиляция ўсишига ёрдам беради. Видеолавҳаларни томоша қилиш орқали талабалар ўқув жараёнида фаолроқ иштирок этишади ва агар уларда интерактив вазифалар мавжуд бўлса, унда янги маълумотларни қабул қилиш жараёни фақат мавзуга қизиқувчи талабалар орасида эмас, балки заиф бўлганлар орасида ҳам ортади.

Ушбу услубнинг яна бир фарқловчи хусусияти, агар улар дарсда қатнашмаган бўлса, талабалар томонидан ушбу материални ўз-ўзидан машқ қилиш имконияти деб аташ мумкин. Ўқитувчи ва талаба ўтказиб юборилган мавзудаги бўшлиқни тўлдириш учун ҳар иккаласи учун ҳам қулай вақтни излашига ҳожат қолмайди, талаба материални ўзи учун мос вақт ва жойда мустақил равишда кўриб чиқиши мумкин, агар қийинчилик туғилса ёки пайдо бўлган саволларда, уларни ўқитувчи билан муҳокама қилиш имкони бор.

Шунингдек, ушбу материални барча қизиққан талабалар уйда яна кўришлари мумкин, дарс материалларини мустақамлайдилар ва ишлаб чиқадилар. Видеони томоша қилиш дарслик билан ўтиришдан ва шунчаки матнни ўқишдан кўра кўпроқ қизиқроқ, ҳар қандай вақтда, ҳатто дарсларга алоқадор бўлмаган ишларни қилиш пайтида ҳам (масалан, автобусда, уйда ҳар қандай шароитда). Ахборот технологияларининг ривожланиш даврида талаба буни компьютер, ноутбук ва планшетларда ҳам, уларнинг уяли телефонлари ёрдами билан амалга ошириши мумкин.

Дарсда иккинчи турдан фойдаланаётган ўқитувчига фақат дарснинг семантик мазмуни ва талабалар ўрганган материал учун мос бўлган видео фрагментларни олиш керак, яъни видеони ўзингиз яратишингиз шарт эмас. Сўнгра ўқитувчи ўз вақтида видео фрагментни томоша қилгандан сўнг талабалар томонидан бажариладиган машқларни ва топшириқларни ўзи танлайди. Машқлар индивидуал равишда бўлиши мумкин. Ўқитишда индивидуал ва дифференциал ёндашувларни таъминлайдиган нарсалар, тенгдошлар ўртасидаги ижтимоий кўникмаларини ривожлантиришга ёрдам беради. Ва бутун синф ёки гуруҳ билан ишлашга қаратилган, рақобат талабаларга дарсда фаолроқ иштирок этишга удайди.

Ушбу турдаги видео дарслардан фойдаланиш талабаларни инглиз тилини ностандарт ёндашуви билан ўрганишга ундайди. Материал тақдимоти талабаларда инглиз тилини ўрганишга эҳтиёж яратади, бу инглиз тилини ўрганишда жуда муҳимдир.

Шундай қилиб, видеодарс дарснинг фақат бир бўлаги бўлиб, унинг давомида талаба ушбу ёки бошқа маълумотларни рақамли восита орқали олади, уни идрок этишни ва амалда етарли даражада қўллашни ўрганади, видеодарс – бу ўсиб борадиган метод ўрганилаётган мавзуга қизиқиш ва натижаларни сифат жиҳатидан яхшилаш имкониятини беради.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Азимов Г.Е. (2001) "Internet in English lessons". Foreign languages in school №1 45-50.
2. Буранова Д. (2017). Чет тилларини ўзлаштиришда катта ёшдаги ўрганувчиларнинг адаптивлик қобилияти. Ҳарбий соҳада (нофилологик йўналишлар) чет тилини ўқитиш ва уларни ҳал этиш имкониятлари. Илмий-амалий анжуман материаллари тўплами. 38-43.
3. Жуманов А. Йигиталиева М. (2014) Текст научной статьи по специальности «Науки об образовании»
4. Муслимов Н. Усмонбоева М, Д.Сайфуров, Тўраев А.(2015) Инновацион таълим технологиялари, Тошкент
5. Латипова Д. Ш. (2021) Осложнения в процессе изучения английского языка и способы их решения. Педиатрия научно-практический журнал №1/2021. 263-264

-
6. Миннегалиева Ч.Б. (2020) Некоторые проблемы применения дистанционных образовательных технологий
 7. Buranova D., Latipova D. Involvement of a medical student in the process of learning foreign languages. British Medical Journal Volume 3, No.3, May 2023. pp48-52.
 8. Buranova D.D. Yusupova Z.Sh. (2023). Mental and emotional difficulties among students after pandemic: analysis of integration into the educational process. Art of Medicine. Volume-3, Issue-1. pp178-183.
 9. Nabiyeva D.R.(2021) "Needs analysis in teaching medical English", Международная онлайн конференция « Наука и образование: актуальные вопросы, достижения и инновации»,34-36.
 10. Zahidova M. (2023) "Effectiveness of online learning." Педиатрия научно – практический журнал № 1, 263-265.
 11. Шарипова, Феруза Ибрагимовна. "НОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ОБЛАСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ." ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА СОВРЕМЕННОЙ ПЕДАГОГИКИ. 2022.
 12. Талипова, Шахноза Шухратовна. "САМОВОСПИТАНИЕ И САМОРАЗВИТИЕ СТУДЕНТОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА СРЕДСТВАМИ ВНЕАУДИТОРНОЙ РАБОТЫ." Colloquium-journal. No. 10-6. Голопристанський міськрайонний центр зайнятості= Голопристанский районный центр занятости, 2019.